

**A Kúria
mint másodfokú bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kf.III.45.153/2021/5.

A tanács tagjai: Dr. Suba Ildikó
a tanács elnöke
Dr. Bérces Nóra
előadó bíró
Dr. Sperka Kálmán
bíró

A felperes: felperes neve
(felperes címe)

A felperes képviselője: felperesi képviselő
(felperesi képviselő címe,
ügyintéző: Lukácsné dr. Patakvölgyi Piroska ügyvéd)

Az alperes: ... Megyei Rendőr-főkapitányság
(alperes címe)

Az alperes képviselője: dr. Rásó Orsolya kamarai jogtanácsos

A per tárgya: kártérítési felelősséggel kapcsolatos közszolgálati jogvita

A fellebbezést benyújtó fél: alperes

A fellebbezéssel érintett határozat:

Debreceni Törvényszék 1.K.700.981/2021/7.

Rendelkező rész

A Kúria a Debreceni Törvényszék 1.K.700.981/2021/7. számú ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 40.000 (negyvenezer) forint másodfokú perköltséget.

A feljegyzett 17.540 (tizenhétezer-ötszáznegyven) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

Indokolás

A másodfokú eljárás alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 1997. július 1. napjától áll hivatásos szolgálati jogviszonyban az alperessel, melynek keretében a ... Osztályán ... teljesít szolgálatot.

[2] 2018. június 19-én egy szolgálati feladat ellátása során a ... fedett parkolóházában közlekedett az alperes tulajdonában lévő ... forgalmi rendszámú, ... típusú szolgálati gépjárművel, amikor balra kanyarodás közben a jármű jobb első része hozzáért a felhajtó jobb oldali betonfalához. Ennek következtében a szolgálati gépjármű műanyag lökhárítójának jobb oldali részén rongálódás keletkezett, valamint a jobb első sárvédő alsó részén a fényezés lehorzsolódott. A felperes a káreseményt 2018. június 22-én jelentette írásban az alperes vezetője részére, mellyel összefüggésben 2018. július 2-án előzetes vizsgálat indult.

[3] A gépjármű javításáról az azt elvégző ... Kft. 219.243 forint összegű számlát állított ki, amely 2018. július 12-én érkezett az alperes ... Osztályára, a ... a számlát 2018. július 13-án kapta meg. A ... vezetője 2018. szeptember 17-én tájékoztatta az alperes vezetőjét a leigazolt javítás költségének, mint keletkezett kárnak az összegéről. E tájékoztatás alapján az alperes vezetője 2018. szeptember 18-án rendelte el a kártérítési eljárást a felperessel szemben.

[4] A kártérítési eljárásban az alperes vezetője a 2018. október 2-án meghozott határozatában 40.000 forint kártérítés megfizetésére kötelezte a felperest. A felperes által előterjesztett panaszt követően kijavított kártérítési határozatot az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) vezetője a 2018. november 22-én kelt határozatával megsemmisítette, és egyben az alperest új eljárás lefolytatására utasította.

[5] A megismételt eljárásban az alperes igazságügyi szakértőt is kirendelt, majd a szakértői vélemény alapján 2019. január 22-én hozta meg az elsőfokú kártérítési határozatot, amelyben a felperest 219.243 forint kártérítési összeg megfizetésére kötelezte a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 228. § (1) bekezdése, valamint 229. § (1) bekezdése alapján, és a kártérítési összeg megfizetését 12 havi részletben engedélyezte a Hszt. 240. § (2) bekezdésére hivatkozással.

[6] A felperes e határozattal szemben is panasszal élt, az ORFK vezetője a 2019. március 13-án kelt másodfokú határozatával az elsőfokú kártérítési határozatot helybenhagyta.

A felperes keresete és az alperes védírata

[7] A felperes a keresetében az első- és másodfokú kártérítési határozatok megsemmisítését és az alperes perköltségben marasztalását kérte. Hivatkozása szerint a lefolytatott kártérítési eljárás során lényeges eljárási szabálysértések történtek, amelyek eredményeként az első- és másodfokú határozat megsemmisítése szükséges. E körben a Hszt. 237. § (2) bekezdésében meghatározott határidő elmulasztását, valamint a belügyminiszter irányítása alatt álló fegyveres szervek és hivatásos állományú tagjainak kártérítési felelősségéről szóló 23/1997. (III. 29.) BM rendelet (a továbbiakban: BM rendelet) 2. § (3) bekezdésének a megsértését jelölte meg. Ezen felül kifogásolta, hogy az alperes a tényállás tisztázása iránti kötelezettségének nem tett eleget – a káreseményt követően helyszíni szemlét nem tartott –, illetve őt az eljárás során nem tájékoztatta arról, hogy műszaki szakértőt is igénybe vesz, ennek következtében a szakvéleményt sem ismerte meg, arra észrevételt nem tehetett.

[8] Érdemben a felperes vitatta nemcsak a kár mértékét, hanem azt is, hogy vétkes károkozó magatartást tanúsított volna, illetve hogy a magatartása és a kár bekövetkezte között ok-okozati összefüggés állt volna fenn, valamint kérte megvizsgálni a kártérítési felelősség alóli mentesülési okokat is.

[9] Az alperes a védiratában a kereset elutasítását kérte, mivel álláspontja szerint a hivatkozott eljárási szabályszegések nem állnak fenn. Az alperes betartotta a Hszt. 237. § (2) bekezdésében meghatározott 15 napos határidőt és eleget tett a BM rendelet 2. § (3) bekezdésének is. Az alperes vezetője a károkozó személyéről és a kár összegéről akkor szerzett tudomást, amikor a határozat-tervezetet hozzá felterjesztették, ami a kártérítési eljárás megindításának a napján történt, 2018. szeptember 18-án. A felperes kártérítési felelőssége a káresemény kapcsán a Hszt. 228. § (1) bekezdése alapján fennáll, és marasztalására a Hszt. 229. § (1) bekezdésének megfelelően, a gondatlan károkozás szabályait betartva került sor, a felperes egyhavi alapilletményének – 527.600 forintnak – az 50%-át nem meghaladó mértékben.

Az elsőfokú bíróság döntése

[10] Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperes vezetője által 2019. január 22-én meghozott számú elsőfokú kártérítési határozatot és az ezt helybenhagyó, az ORFK vezetője által 2019. március 13-án meghozott ... számú másodfokú határozatot megsemmisítette. Kötelezte az alperest 100.000 forint perköltség megfizetésére és rendelkezett arról is, hogy a kereseti illeték az állam terhén marad.

[11] Az elsőfokú bíróság mindenekelőtt a felperes által állított eljárási szabálysértéseket, és azokon belül elsőként a kártérítési eljárás megindítására vonatkozó határidők megtartását vizsgálta. Ezzel összefüggésben megállapította, hogy a Hszt. 237. § (2) bekezdése alapján az állományilletékes parancsnok a kártérítési eljárás megindítására nyitva álló 15 napos határidőt elmulasztotta, mely mulasztás – a Kúria Kfv.VII.37.858/2020/4. számú ítéletét is figyelembe véve – olyan lényeges eljárási szabálysértés, amely a támadott határozatok

megsemmisítéséhez kell, hogy vezessen. A Hszt. 237. § (2) bekezdésében előírt 15 napos határidő elmulasztásához hasonló következményekkel jár az is, ha az alperes nem tartja be a BM rendelet 2. § (3) bekezdésének az eljárás megindítására vonatkozó szabályait. A Hszt. 237. § (2) bekezdését és a BM rendelet 2. § (3) bekezdését egymással összhangban alkalmazva a kár felfedezésétől számítva 30 napos határidő áll rendelkezésre a kár összegének és a károkozó személyének a megállapítására, és innentől számítva további 15 napos határidő van arra, hogy a rendvédelmi szerv a kártérítési eljárást elrendelje.

[12] A perbeli káresemény 2018. június 19-én történt, az esetet a felperes 2018. június 22-én írásban jelentette, ezt követően az alperes soron kívül intézkedett a gépjármű javítása iránt, melynek eredményeként 2018. július 12-én beérkezett az alpereshez a javításról kiállított 219.243 forint összegű számla, amely másnap a ... részére is rendelkezésre állt. Tekintettel arra, hogy a BM rendelet 2. § (3) bekezdése a számla rendvédelmi szervhez megérkezését írja elő, azon a rendvédelmi szerv bármely szervezeti egységét érteni kell. E vonatkozásban nincs jelentősége az alperes ügyrendjének, mivel a rendvédelmi szerv a belső eljárási rendjét a jogszabályokkal összhangban köteles kialakítani. Az alperes részéről arra vonatkozó konkrét hivatkozás nem volt, hogy miért nem volt lehetősége a kár összegét és a károkozó személyét a kár felfedezésétől számított 30 napon belül megállapítani.

[13] Az elsőfokú bíróság a BM rendelet 2. § (3) bekezdése szerinti 30 napos határidőt az előzetes vizsgálat elrendelésének időpontjától – 2018. július 2-ától – számította, és megállapította, hogy az 2018. augusztus 1-jén járt le. A számla 30 napon belül, 2018. július 12-én megérkezett az alperes Tekintettel arra, hogy a felperes, mint károkozó személye már ismert volt az alperesnél, a számla alapján pedig ismert volt a kárösszeg is, határidőben sor kerülhetett volna a vizsgálat lefolytatására. Amennyiben az alpereshez 2018. augusztus 1-jéig – a 30 napos időtartamon belül – nem érkezett volna meg a kár megállapításához szükséges számla, abban az esetben valóban lehetett volna várni, de a számla megérkezését követően legkésőbb 3 munkanapon belül akkor is intézkedni kellett volna a kártérítési eljárás megindítására.

[14] Ehhez képest az alperes vezetője a 2018. szeptember 18-án megindított kártérítési eljárással – még ha önmagában a 15 napos határidő megtartott is lenne – elkésett. A 30 napos és a 15 napos határidők folyását egy folyamat részeként vizsgálva és értékelve az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a 30 napos határidő elmulasztása esetén a 15 napos határidőt sem lehet megtartottnak tekinteni.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[15] Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte a felperes perköltségben történő marasztalása mellett. Az alperes szerint bár az elsőfokú bíróság a tényállást alapvetően helyesen állapította meg, az abból levont jogi következtetése és indokolása sérti a Hszt. 228. § (1) bekezdését, 237. § (1)-(2) bekezdését, valamint a BM rendelet 2. § (1) és (3) bekezdését.

[16] Az alperes érvelése szerint a jogforrási hierarchiában a Hszt., mint törvény magasabb szinten áll, mint a BM rendelet, így az állományilletékes parancsnokot terhelő kötelezettségeket is alapvetően e jogszabály határozza meg, melynek teljesítését segíti elő „ajánlás” jelleggel a BM rendelet, ennél fogva a BM rendelet a Hszt. rendelkezéseinél szigorúbb szabályokat nem állapíthat meg. A perbeli esetben az állományilletékes parancsnok a káreseményről történő tudomásszerzést követően megelőző eljárást indított, majd annak

eredményeképp a pontos kárösszegekről – a perben csatolt ügyviteli program adatai alapján – a részére 2018. szeptember 18-án felterjesztett határozattervezettel szerzett tudomást, amihez képest 15 napon belül a kártérítési eljárást elrendelte.

[17] A BM rendelet rendelkezései arra szolgálnak, hogy a törvényi rendelkezéseket betartsák. Ez alapján az alperesnek törekednie kell a kár mértékének 30 napon belül történő megállapítására és ha ez azért nem lehetséges, mert például a számla nem érkezett meg a rendvédelmi szervhez, akkor a megérkezését követően legkésőbb 3 munkanapon belül kell a kárt megállapítani. Amennyiben pedig e rendelkezésben nem nevesített más okból nem történhet meg a kár mértékének megállapítása 30 napon belül, abban az esetben az eljárásjogi határidőre a Hszt. 237. § (2) bekezdése – mint főszabály – az irányadó.

[18] Az elsőfokú bíróság a BM rendelet 2. § (3) bekezdését az állományilletékes parancsnokot terhelő 15 napos törvényi határidőt tartalmazó rendelkezéssel ellentétesen értelmezte, a törvényi határidőt ezáltal lerövidítette. A gyakorlatban ez értelmezhetetlen, hiszen amint azt a meghallgatott tanú vallomása is alátámasztotta, a számla nem az állományilletékes parancsnokhoz, mint a kártérítési eljárás elrendelésére jogosulthoz érkezik, hanem a rendvédelmi szervhez, ahol a szükséges számviteli, bizonylatolási és eljárásjogi útját be kell járnia, majd abból kialakul a kár összege, arról az állományilletékes parancsnok tudomást szerez és megnyílik az eljárás elrendelésére nyitva álló 15 napos határidő. A BM rendelet 2. § (3) bekezdése nem jogvesztő határidő, az nem is lehet az, hiszen azt kifejezetten rögzíteni kellene törvényi szinten, a perbeli esetben pedig a törvényi határidő megtartott volt.

Abban az esetben, ha a Kúria a BM rendelet 2. § (3) bekezdésének megsértését meg is állapítaná, az az alperesi álláspont szerint nem minősül olyan lényeges eljárási szabálysértésnek, ami a kártérítési határozatok megsemmisítését indokolná.

[19] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az alperes perköltségben marasztalását kérte, ennek összegét 40.000 forintban határozva meg.

[20] A felperes szerint téves az alperes azon kiindulási pontja, hogy a BM rendelet csak ajánlás jellegű megfogalmazás lenne. Az ugyanis a Hszt. 341. § (1) bekezdés 24. pontjában rögzített felhatalmazás alapján határozta meg a kártérítési eljárások részletes szabályait.

[21] A felperesi álláspont szerint a kárösszeg megállapításának időpontja nem az állományilletékes parancsnok általi megismerés időpontjához kötődik, hanem ahhoz az időponthoz, amikor a kár megállapításához szükséges, a javításhoz kapcsolódó számla megérkezik a rendvédelmi szervhez. A Hszt. 237. § (2) bekezdésében meghatározott határidő figyelemmel arra, hogy a károkozó személye már korábban megállapításra került és a számla pedig 2018. július 12-én beérkezett, akkor lett volna megtartott, ha innentől számított 15 napon belül megindítja az alperes a kártérítési eljárást. Erre azonban csak 2018. szeptember 18-án, a jogszabályban előírt 15 napon túl került sor.

[22] A felperes kérte figyelembe venni a Hszt. 12. § (6) bekezdését is, mely szerint a határidő elmulasztása csak akkor menthető ki, ha a határidőt megállapító jogszabály ezt kifejezetten megengedi. A Hszt. a kártérítési eljárás megindítására előírt 15 napos határidő elmulasztása esetében azonban a kimentés lehetőségét nem engedi meg, erre figyelemmel is jogszerű volt az elsőfokú bíróság határozata.

A Kúria döntése és jogi indokai

[23] A fellebbezés nem megalapozott, az alábbiak szerint.

[24] A Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 108. § (1) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és ellenkérelem által meghatározott keretek között bírálta felül. Mivel az alperes a fellebbezésében jogszabálysértésként a Hszt. 228. § (1) bekezdését, 237. § (1)-(2) bekezdését, valamint a BM rendelet 2. § (1) és (3) bekezdését jelölte meg, a Kúria is azt vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság keresetnek helyt adó döntése e rendelkezéseket sérti-e.

[25] A Hszt. 237. § (1) bekezdése alapján a hivatásos állomány tagja kártérítési felelősségének megállapítására az állományilletékes parancsnok jogosult. A Hszt. 237. § (2) bekezdésének – e perre irányadó – szabályai szerint az állományilletékes parancsnok a kár felfedezése után intézkedni köteles a kár összegének és a károkozó személyének megállapítására. A kár összegének és a károkozó személyének megállapítását követő tizenöt napon belül az állományilletékes parancsnok megindítja a kártérítési eljárást.

[26] A BM rendelet 2. § (1) bekezdése értelmében a kártérítési eljárás az állományilletékes parancsnok által hozott határozat alapján indul meg. A 2. § (3) bekezdése szerint a kár felfedezését követően az állományilletékes parancsnok a Hszt. 237. § (2) bekezdésében meghatározott kérdések vizsgálata érdekében úgy intézkedik, hogy a kár összege és a károkozó személye lehetőség szerint a kár felfedezésétől számított 30 napon belül megállapításra kerüljön. Ha a kár összegének megállapításához külső szerv – így különösen a javítást elvégző vállalkozás – bevonása szükséges, és a 30 napos időtartamon belül nem érkezik meg a kár megállapításához szükséges számla a rendvédelmi szervhez, annak megérkezését követően legkésőbb 3 munkanapon belül intézkedni kell a kártérítési eljárás megindítására.

[27] A Hszt. 237. § (2) bekezdése a Hszt. kártérítési felelősségéről szóló rendelkezései körében, azon belül is a hivatásos állomány tagjának kártérítési felelősségére vonatkozó szabályok között szerepel, amelyek nemcsak a kárfelelősség fennállásának szabályait rendezik, hanem előírják a rendvédelmi szerv részére azt az alapvető eljárási rendet is, ami alapján kárigényét a hivatásos állomány tagjával szemben érvényesítheti. A törvényben meghatározott határidő garanciális jellegű, annak megsértése nem maradhat következmények nélkül.

[28] A Kúria több döntésében is (Kfv.VII.37.858/2020/4., Kf.VIII.39.263/2021/3., Kf.III.39.892/2021/4.) állást foglalt arról, hogy a Hszt. 237.§ (2) bekezdésében meghatározott tizenöt napos határidő az alperes alanyi (anyagi) jogához kötődik, a Hszt. anyagi jogi rendelkezéséből fakad, ezért anyagi jogi természetű. A határidő kimentésére a Hszt. 12.§ (6) bekezdése alapján csak a jogszabály kifejezett rendelkezése alapján van lehetőség. Minthogy a Hszt. 237.§ (2) bekezdése a kimentést nem teszi lehetővé, az alperesnek a kártérítési eljárást a károkozó személyéről és a kár összegéről történt tudomásszerzéstől számított tizenöt napon belül kellett volna megindítania.

[29] A perbeli esetben nem volt vitatott a tényállás a tekintetben, hogy a felperes a káreseményt 2018. június 22-én jelentette, ez alapján a kár bekövetkezte és a károkozó személye az alperes előtt ismertté vált. Az sem volt vitatott, hogy a sérült gépjármű javítása soron kívül megtörtént, és a javítást végző cég a kárösszeget tartalmazó számlát 2018. július 12-én benyújtotta az alpereshez. Ezen a napon tehát ismertté vált a Hszt. 237. § (2) bekezdésében a kártérítési eljárás megindításához szükséges valamennyi körülmény, így a BM rendelet 2. § (3) bekezdésének alkalmazása fel sem merült, hiszen a kár összege és a károkozó személye a kár felfedezésétől számított 30 napon belül tisztázott volt.

[30] A fentebb rögzített tényekre figyelemmel az állományilletékes parancsnoknak a Hszt. 237. § (2) bekezdése szerint 2018. július 12-től számított 15 napon belül kellett volna

megindítania a felperessel szemben a kártérítési eljárást. Ezzel összefüggésben alaptalanul hivatkozott az alperes arra, hogy a megyei rendőrfőkapitány – azaz az állományilletékes parancsnok – tudomásszerzése csak később, 2018. szeptember 18-án következett be. Az állományilletékes parancsnok tudomásszerzése a fenti jogszabályokban, mint feltétel nem szerepel, és a Hszt. 237. § (2) bekezdésében rögzített intézkedési kötelezettségből, valamint az ennek részletszabályait tartalmazó BM rendeletből – amely a harminc napon túl beérkező számla esetében a kártérítési eljárás három munkanapon belül történő megindítására vonatkozó intézkedési kötelezettséget a számla rendvédelmi szervhez történő megérkezéséhez köti – az következik, hogy a rendvédelmi szervhez érkezés időpontja a releváns, és az már az alperes felelőssége, hogy a rendvédelmi szerv belső ügyrendje e szabály alkalmazását elősegítse.

[31] Mindezek alapján az volt megállapítható, hogy az alperes a kártérítési eljárás megindításával mintegy két hónapon keresztül késlekedett, amit az elsőfokú bíróság a fentebb hivatkozott következetes bírói gyakorlat alapján helyesen értékelt a kártérítési határozatok megsemmisítését eredményező lényeges eljárási szabályszegésként.

A fentiek alapján a Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 109. § (1) bekezdése alapján – részben eltérő indokolással – helybenhagyta.

A döntés elvi tartalma

[32] *A Hszt. 237. § (2) bekezdésében meghatározott, a kártérítési eljárás megindítására vonatkozó tizenöt napos határidő elmulasztása olyan lényeges eljárási szabályszegés, ami a kártérítési határozat megsemmisítését eredményezi.*

Záró rész

[33] A pervesztes alperes a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdése alapján köteles a felperesnek járó perköltség megfizetésére, melynek összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján határozott meg.

[34] Az alperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján személyes illetékmentes, ezért az Itv. 46. § (1) bekezdése alapján számított fellebbezési eljárási illeték – a Kp. 35. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 102. § (6) bekezdése alapján – az állam terhén marad.

[35] Az ítélet elleni felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja, a fellebbezés lehetőségét a Kp. 99. §-a zárja ki.

[36] A Kúria a fellebbezést a Kp. 99. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó Kp. 77. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Dr. Suba Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Bérces Nóra s.k. előadó bíró, Dr. Sperka Kálmán s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő